

Слід підкреслити, що в межах зазначеної еволюційної схеми підходи до трудової мотивації зазнали значних змін, що пов'язано зі зближенням цілей працівників і працедавців. Доцільно зазначити, що розуміння основних положень класичних шкіл мотивації може бути дуже корисним при розробці ефективних мотиваційних моделей у сучасному суспільстві.

Також розглянувши процесуальні теорії та моделі, необхідно зазначити, що індустріальне суспільство недостатньо використовує інтелектуальний потенціал людини. Вище перераховані теорії мають допомагати у застосуванні теоретичних знань на практиці у будь-якій сфері діяльності. Сутність та основні види мотиваційних теорій та моделей у своєму розвитку мають довгу та глибоку історію яка походить ще з часів давньої Греції та Риму. З підвищенням інтересу науковців до явища мотивації, з'являється потреба у формулюванні нових підходів та методів мотивації. Проаналізувавши різні методи та підходи бачимо, що кожен з них має свої переваги та недоліки які слід враховувати керівнику в процесі управління.

Отже, моделі мотивації інвестиційної діяльності являють собою прямий і непрямий вплив на стимулювання припливу інвестицій в економіку держави, поліпшення умов здійснення інвестиційної діяльності, створення сприятливого інвестиційного клімату та запобігання падінню припливу інвестицій через корупцію.

Список використаних джерел

1. Дишлюк Н. Мотивація і поведінка людини в сфері праці / Дишлюк Н. // Україна: аспекти праці. 1997. № 3–4. С. 9–11.
2. Закон України «Про запобігання корупції». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

Приймак Вадим Анатолійович,
ад'юнкт Національного університету
оборони України імені Івана
Черняховського

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Корупція становить реальну суспільну небезпеку та стоїть на заваді демократичним перетворенням в Україні. Вона є порушенням верховенства права, прав людини, підриває основи соціальної справедливості, негативно впливає на становлення інститутів демократії, підриває моральні засади суспільства.

Задля запобігання корупційним проявам, боротьби з корупційними злочинами, формування негативного ставлення населення до корупції в державі утворено та діє система антикорупційного законодавства [1], а відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» формується і реалізується антикорупційна політика (як частина державної політики), тобто – діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, а також структур громадянського

суспільства і приватного сектору з планування, вироблення та практичного впровадження на регулярній основі системи спеціальних заходів [2]. Перелік цих антикорупційних заходів актуалізується і спрямовується на найуразненіші сектори економіки чи державного управління та закріплюється в Засадах антикорупційної політики (антикорупційна стратегія), що законодавчо визначаються Верховною Радою України [3]. Деталізація положень Антикорупційної стратегії знаходить своє відображення у Державній антикорупційній програмі у вигляді завдань і заходів, строків та суб'єктів їх виконання, індикаторів і джерел фінансування, яка затверджується постановою Уряду.

Слід зазначити, що гострота проблеми протидії корупції зберігається і в оборонному відомстві. Міністром оборони України послідовно вживаються системні антикорупційні заходи, приймаються організаційні та кадрові рішення з подолання корупційних явищ, які в цілому спрямовані на забезпечення дотримання вимог антикорупційного законодавства всіма категоріями військовослужбовців, державних службовців і працівників [4].

Відповідно статті 19 Закону України «Про запобігання корупції», з метою зниження рівня корупції в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України (далі – Міноборони) приймається Антикорупційна програма [5], базовою основою якої є оцінка корупційних ризиків у різних сферах діяльності Міноборони. Ця робота проводиться у декілька етапів згідно з Методологією оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади (затверджена рішенням НАЗК від 02.12.2016 №126 та зареєстрована в Міністерстві юстиції 28.12.2016 за № 1718/29848) [6]. Методологія визначає комплекс правил і процедур щодо оцінки корупційних ризиків у діяльності органів влади, а також значення термінів таких як «внутрішнє середовище», «зовнішнє середовище», «корупційний ризик», «оцінка корупційних ризиків», «об'єкт оцінки корупційних ризиків», «ідентифікація корупційних ризиків», «чинники корупційних ризиків».

У Міноборони оцінку корупційних ризиків проводить комісія з оцінки корупційних ризиків (далі – Комісія), положення та її склад затверджено наказом Міноборони від 23.10.2017 № 550 [7]. Водночас, у зв'язку з організаційно-штатними заходами склад Комісії оновлено наказом Міноборони від 09.11.2020 № 404. До її складу входять працівники структурних підрозділів Міноборони (служби персоналу, фінансової та юридичної служб, внутрішнього аудиту, уповноваженого підрозділу з питань запобігання корупції та, за згодою, представники громадськості, експерти, які володіють знаннями про внутрішнє і зовнішнє середовище Міноборони та мають досвід роботи у сфері його діяльності. Передусім від Громадської ради при Міноборони, Ради сприяння імплементації реформ Міноборони, Незалежного антикорупційного комітету (НАКО), Експертного антикорупційного консультативно-дорадчого комітету.

Перший етап цієї роботи проведено у лютому-березні 2020р. Утворено профільні робочі групи у складі представників від структурних підрозділів Міноборони та НАКО.

Повідомлення про початок роботи щодо оцінки корупційних ризиків, Робочий план оцінки корупційних ризиків у діяльності Міноборони, інформацію стосовно положення про комісію з оцінки корупційних ризиків у Міноборони України, її склад та протокол засідання комісії № 1 оприлюднено на офіційному вебсайті Міноборони.

За підсумками їх роботи досліджено та ідентифіковано корупційні ризики у сферах:

- організації оборонних та публічних закупівель;
- управління землями оборони, об'єктами нерухомості та майном, закріпленим за державними підприємствами, які знаходяться у сфері управління Міноборони;

- будівництва об'єктів і забезпечення військовослужбовців житлом;

- використання пального;
- контроль продукції оборонного призначення у процесі виробництва.

Треба відмітити, що зазначені проблемні пріоритети включено до пункту 3.6 проєкту Антикорупційної стратегії на 2020–2024 роки.

До кінця 2020 р. заплановано завершення 2 етапу оцінювання корупційних ризиків.

Відповідно до робочого плану Комісії передбачається дослідити низку об'єктів оцінки корупційних ризиків, а саме:

- систему управління Міністерством, його організаційну структуру, розподіл повноважень і обов'язків, наявність дискреційних повноважень, правові колізії або прогалини, які дозволяють відтворювати корупційні схеми;

- систему внутрішнього контролю;
- бюджетну діяльність та управління фінансами;
- управління персоналом, освітню та наукову діяльність;
- проведення процедур закупівель;
- управління матеріальними ресурсами, державними підприємствами та установами;

- використання земель оборони;
- реалізацію контрольно-наглядових функцій;
- дотримання вимог, обмежень, заборон, встановлених Законом України «Про запобігання корупції»;

- міжнародне співробітництво, участь у міжнародних операціях з підтримки миру і безпеки, отримання та використання міжнародної допомоги;

- забезпечення життєдіяльності Збройних Сил, управління ресурсами для ООС;

- будівництво, закупівлю та розподіл житла та інше.

Джерелами інформації для проведення оцінки корупційних ризиків можуть бути:

- положення про структурні підрозділи Міноборони, органи військового управління, функціональні обов'язки та посадові інструкції;
- нормативні та організаційно-розпорядчі документи;
- повідомлення громадян, засобів масової інформації, Інтернету стосовно дотримання вимог антикорупційного законодавства;
- опитування персоналу;
- матеріали за результатами проведених контрольних заходів;
- аналіз облікованих кримінальних корупційних правопорушень, адміністративних правопорушень пов'язаних з корупцією, дисциплінарних стягнень накладених у зв'язку з порушенням антикорупційного законодавства.

Основними методами оцінки корупційних ризиків є вивчення та аналіз відповідних документів, статистичних матеріалів і судової практики у справах про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, звернень громадян, публікацій у ЗМІ, аналіз результатів опитування персоналу.

Доцільним буде врахування декількох критичних областей, які постійно перебувають у зоні високого ризику: закупівлі потужностей і зв'язки з комерційними структурами, військово-економічна діяльність та державні оборонні підприємства, кадровий менеджмент, доброчесність в ООС, що були запропоновані експертами Альянсу за підсумками проведеної Самооцінки в рамках участі України в Програмі НАТО з розбудови доброчесності, цілісності, прозорості та зниження корупційних ризиків в роботі оборонних та безпекових інституцій (Програма VI).

По завершенню цієї роботи будуть опрацьовані:

- опис ідентифікованих корупційних ризиків, чинників корупційних ризиків та можливих наслідків корупційних правопорушень;

- сформовані пропозиції щодо заходів із усунення (зменшення) рівня виявлених корупційних ризиків з визначенням відповідальних та строків виконання, проведено їх обговорення та підготовлено проєкт Звіту, що буде поданий на затвердження Міністру оборони. Матеріали звіту стануть основою для розроблення проєкту нової Антикорупційної програми Міноборони на 2021–2024 рр.

До Антикорупційної програми будуть включені конкретні заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, які полягають у визначенні можливих механізмів протидії та запобігання корупційним ризикам, й містять пропозиції щодо шляхів їх реалізації та спрямовані на ліквідацію або мінімізацію умов (причин) виникнення корупційних ризиків з обов'язковим визначенням відповідальних за виконання заходів, строків виконання, ресурси для провадження заходу й очікувані результати.

Передбачається обов'язкове громадське обговорення проекту Антикорупційної програми Міноборони, розміщення її тексту у постійному відкритому доступі на офіційному вебсайті Міноборони та врахування пропозицій.

Затверджена Міністром оборони України Антикорупційна програма обов'язково буде погоджена в НАЗК, враховано відповідні зауваження і рекомендації.

Таким чином, процес оцінки корупційних ризиків діяльності Міноборони є головною підвальною у забезпеченні запобігання та протидії корупції, запровадження нових програмно-системних та структурно-функціональних механізмів, спрямованих на мінімізацію корупційних ризиків, усунення умов для виникнення порушень антикорупційного законодавства, забезпечення прозорого і ефективного використання фінансових та матеріальних ресурсів, формування доброчесності персоналу, нетерпимості до корупційних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Головкін Б.М., Шостко О.Ю., Новіков О.В. та ін. Запобігання корупції: підручник / Б.М.Головкін / – Харків: Право, НЮУ, 2019. 41 с.

2. Закон України «Про запобігання корупції»
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/>.

3. Верховна Рада ухвалила за основу законопроект про Антикорупційну стратегію на 2020-2024 роки. Антикорполітика. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/verhovna-rada-uhvalyla-za-osnovu-zakonoproekt-pro-antikoruptsiynu-strategiyu-na-2020-2024-roky/>.

4. Наказ Міноборони № 646 від 24.11.2015 «Про утворення системи роботи з питань запобігання корупції в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України». URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/zapobigannya-proyavam-korupczii/>.

5. Антикорупційна програма Міноборони на 2018–2020 р., наказ Міноборони від 27.04.2018 № 190. URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/zapobigannya-proyavam-korupczii/>.

6. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 № 126 «Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади». URL: https://nazk.gov.ua/sites/default/files/no_126_rishennya_02.12.2016_zatverdzhennya_metodologiyi.pdf.

7. Наказ Міноборони від 23.10.2017 № 550 «Про комісію з оцінки корупційних ризиків у Міноборони». URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/zapobigannya-proyavam-korupczii/>.